

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, miljöskyddslagen och 3 och 11 kap. i vattenlagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, miljöskyddslagen och 3 och 11 kap. i vattenlagen (RP 175/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Miljöutskottet (MiUB 11/2024 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) 23 §,
ändras 24 och 25 §, av dem 25 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 272/2020, samt
fogas till lagen ett nytt 3 a kap. och en ny 25 a § som följer:

3 a kap.

Miljömål vid tillståndsförfarandena enligt miljöskyddslagen och vattenlagen

20 a §

Mål för vattnens status

I alla yt- och grundvattenförekomster ska uppnås åtminstone god status eller ett annat mål för vattnens status som uppställts för vattenförekomsterna i förvaltningsplanen med stöd av 22, 24 eller 25 §.

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

Uppnåendet av målen får inte äventyras på grund av ett projekt eller en verksamhet. Vid bedömningen av konsekvenserna av projektet eller verksamheten ska utöver vad som anges i förvaltningsplanen även beaktas annan aktuell information om vattenförekomstens status.

Närmare bestämmelser om målen för vattnens status utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 b §

Krav på icke-försämring

Statusen för en vattenförekomst får inte på grund av ett projekt eller en verksamhet försämras så att

1) en faktor för klassificering av en ytvattenförekomsts ekologiska status blir försämrad med minst en statusklass, eller ytterligare försämras i det fall att faktorn redan befinner sig i den lägsta statusklassen, eller

2) miljökvalitetsnormen i fråga om ett förorenande eller skadligt ämne överskrids i en yt- eller grundvattenförekomst eller, om miljökvalitetsnormen redan har överskridits, koncentrationen av ämnet i vattenförekomsten stiger.

Vid bedömningen av konsekvenserna av projektet eller verksamheten ska utöver vad som anges i förvaltningsplanen även beaktas annan aktuell information om vattenförekomstens status.

Närmare bestämmelser om bedömning av kravet på icke-försämring av en vattenförekomsts status utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 c §

Undantag från miljömålen på grund av ett nytt projekt eller en ny verksamhet

I samband med ett tillståndsärende enligt miljöskyddslagen (527/2014) eller vattenlagen beviljas det undantag från de i 20 a och 20 b § avsedda miljömålen på grund av ett nytt projekt eller ny verksamhet, om

1) god kvantitativ status för en grundvattenförekomst inte uppnås eller en försämring av statusen hos en grundvattenförekomst inte kan förhindras och detta är en följd av nya åtgärder som förändrar nivån hos grundvattenförekomsten,

2) god ekologisk status eller god ekologisk potential för en ytvattenförekomst inte uppnås eller en försämring av statusen hos en ytvattenförekomst inte kan förhindras och detta är en följd av nya åtgärder som modifierar ytvattenförekomstens fysiska karakteristika, eller

3) en försämring av den ekologiska statusen hos en ytvattenförekomst från hög till god är en följd av nya åtgärder i enlighet med hållbar utveckling.

Ytterligare förutsättningar för beviljande av undantag är att

1) alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna av projektet eller verksamheten för vattenförekomstens status,

2) det nya projektet är mycket viktigt eller den nya verksamheten är mycket viktig ur allmänt intresse eller konsekvenserna av projektet eller verksamheten för människors hälsa och för vidmakthållandet av människors säkerhet eller dess nytta med hänsyn till hållbar utveckling uppväger nyttan av de i 20 a och 20 b § angivna målen för miljön och samhället,

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

3) den nytta som dessa förändringar av vattenförekomsten medför på grund av teknisk genomförbarhet eller oskäligen kostnader inte kan uppnås på något annat sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön, och

4) undantaget inte permanent hindrar eller äventyrar uppnåendet av miljömålen i andra vattenförekomster inom samma vattenförvaltningsområde eller strider mot krav eller mål som uppställt någon annanstans i miljölagstiftningen.

Planeringen, uppförandet och driften av produktionsanläggningar för förnybar energi, anslutningen av sådana anläggningar till nätet, det tillhörande nätet och energilagren är alltid i 2 mom. 2 punkten avsedda projekt och verksamheter som är mycket viktiga ur allmänt intresse.

24 §

Lindring av miljömål

I förvaltningsplanen ställs det för förvaltningsplansperioden upp mindre stränga miljömål för en vattenförekomst än de som anges i 21 §, om vattenförekomsten enligt utredningar är så modifierad av mänsklig verksamhet eller dess naturliga förhållanden är sådana att uppnåendet av strängare miljömål är omöjligt eller oproportionerligt dyrt.

Dessutom förutsätts att

1) de miljömässiga och samhällsekonomiska behov som fylls genom den verksamhet i vilken vattnen används eller som orsakar belastning inte kan tillgodoses på något annat sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön och som inte medför oskäligen kostnader,

2) bästa möjliga status för ytvattenförekomsterna uppnås med beaktande av den påverkan som med hänsyn till den mänskliga verksamhetens eller föroreningens karaktär inte rimligtvis har kunnat undvikas,

3) förändringarna i förhållande till god status hos grundvattnet blir så små som möjligt och den påverkan inte rimligtvis kan undvikas med hänsyn till den mänskliga verksamhetens och föroreningens karaktär, och

4) vattenförekomstens status inte försämras.

25 §

Stegvist uppnående av målen

I förvaltningsplanen förlängs de tidsfrister för uppnående av miljömålen som ställts upp för vattenförekomster i 21 § eller de avvikande tidsfrister som ställts upp med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, om miljömålen kan uppnås endast stegvis.

En förutsättning för förlängning av tidsfristen är att vattenförekomstens status inte försämras ytterligare och att

1) en förbättring av vattenförekomstens status inom förvaltningsplansperioden på grund av den tekniska genomförbarheten är omöjlig annat än stegvis, eller

2) en förbättring av vattenförekomstens status inom förvaltningsplansperioden är oproportionerligt dyr, eller

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

3) naturliga förhållanden trots åtgärderna inte möjliggör en förbättring av vattenförekomstens status inom förvaltningsplansperioden.

Tidsfristerna kan förlängas med sammanlagt högst två förvaltningsplansperioder. Tidsfristerna kan emellertid förlängas ytterligare, om naturliga förhållanden inte möjliggör tillräckligt snabb förbättring av vattenförekomstens status.

25 a §

Tillämpning av undantag som gäller miljömålen för vattenvården

I förvaltningsplanerna angivna undantag enligt 21 § 3 mom. eller 22, 24 och 25 § från de miljömål som avses i 21 § 1 mom. får inte permanent hindra eller äventyra uppnåendet av miljömålen i andra vattenförekomster inom samma vattenförvaltningsområde eller strida mot krav eller mål som uppställts någon annanstans i miljölagstiftningen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 39 § 2 mom. och 49 § 6 punkten, av dem 39 § 2 mom. sådant det lyder i lag 10/2023, och
fogas till 49 § en ny 7 punkt och till lagen en ny 49 a § som följer:

39 §

Tillståndsansökan

Till ansökan ska det fogas en för tillståndsprövningen behövlig utredning om verksamheten och dess konsekvenser, om parterna och om andra relevanta omständigheter. Om ansökan gäller verksamhet som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, ska det till ansökan före beslutsfattandet fogas en miljökonsekvensbeskrivning enligt 19 § i den lagen samt kontaktmyndighetens motiverade slutsats om denna enligt 23 § i den lagen. Till ansökan ska det dessutom vid behov fogas en sådan bedömning som avses i 35 § i naturvårdslagen (9/2023). Om ansökan gäller undantag enligt 20 c § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), ska sökanden lägga fram en behövlig utredning om att förutsättningarna för undantag är uppfyllda.

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

49 §

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd

För att miljötillstånd ska kunna beviljas krävs det att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter

6) medför väsentlig försämring i förutsättningarna att på samernas hembygdsområde bedriva traditionella samenärningar eller annars bevara och utveckla samekulturen eller väsentlig försämring i skolternas levnadsförhållanden eller möjligheter att bedriva i skoltlagen avsedda naturnärningar på skoltområdet,

7) äventyrar uppnåendet av målet för vattenstatusen i en ytvattenförekomst eller grundvattenförekomst i strid med 20 a § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen eller leder till att vattenförekomstens status försämras i strid med 20 b § i den lagen.

49 a §

Undantag från miljömålen för vattenvården

Tillståndsmyndigheten beviljar i samband med ett tillståndsärende efter ansökan ett undantag från kraven i 20 a och 20 b § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen när förutsättningarna enligt 20 c § i den lagen uppfylls.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 3 och 11 kap. i vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen (587/2011) 11 kap. 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 34/2023, och
fogas till 3 kap. 4 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., samt till kapitlet
en ny 4 a § som följer:

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

3 kap.

Tillståndspliktiga vattenhushållningsprojekt

4 §

Allmänna förutsättningar för tillstånd

Tillstånd får inte heller beviljas om vattenhushållningsprojektet äventyrar uppnåendet av målet för vattenstatusen i en ytvattenförekomst eller grundvattenförekomst i strid med 20 a § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen eller om vattenhushållningsprojektet kan leda till att vattenförekomstens status försämrans i strid med 20 b § i den lagen.

4 a §

Undantag från miljömålen för vattenvården

Tillståndsmyndigheten beviljar i samband med ett tillståndsärende efter ansökan ett undantag från kraven i 20 a och 20 b § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen när förutsättningarna enligt 20 c § i den lagen uppfylls.

11 kap.

Ansökningsförfarande

3 §

Innehållet i tillståndsansökan

Om ansökan gäller beviljande av tillstånd för ett projekt som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), ska en miljökonsekvensbeskrivning enligt 19 § i den lagen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats om denna enligt 23 § i den lagen fogas till ansökningshandlingarna före beslutsfattandet. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag behöver uppgifterna inte visas upp på nytt. Till ansökan ska vid behov fogas en bedömning som avses i 35 § i naturvårdslagen. Om ansökan gäller undantag enligt 20 c § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, ska sökanden lägga fram en behövlig utredning om att förutsättningarna för undantag är uppfyllda.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 157/2024 rd

Helsingfors 11.12.2024

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare